

Venäjän luonnonsuojeluhaasteet

Vuonna 2010 on vietetty kansainvälistä luonnon monimuotoisuuden teemavuotta. Euroopan unionin tavoitteena on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemipalveluiden häviäminen vuoteen 2020 mennessä. Tavoitteena on tehostaa EU:n toimia maapallon luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen estämiseksi.

Myös Suomi ja Venäjä ovat sitoutuneet jo vuonna 1992 solmittuun biologista monimuotoisuutta koskevaan yleissopimukseen, jonka mukaan luonnon monimuotoisuuden köyhtymistä tulee vähentää merkittävästi vuoteen 2010 mennessä. Venäjällä sijaitsee 60 % maailman boreaalista metsistä, joten naapurimaan toimilla on todella merkitystä luonnontilaan myös maailman mittakaavassa.

Biologista monimuotoisuutta koskevasta sopimuksesta huolimatta lajien sukupuuttoaalto on kiihtynyt ihmistoiminnan seurauksena tuhatkertaiseksi lajien luontaiseen häviämisenopeuteen verrattuna. Eliölajien ja luontotyyppien uhanalaisuus tilanne on erittäin huolestuttava. Ihmiset kuluttivat 21.8.2010 mennessä loppuun kaikki maapallon vuonna 2010 tuottamat uusiutuvat luonnonvarat. Loppuvuosi elettiin yli varojemme, kuluttaen enemmän luonnonvaroja kuin maapallo pystyy vuodessa tuottamaan. Luonnon monimuotoisuus on vähentynyt 30 prosentilla

vuodesta 1970 lähtien ja luonnonvarojen käyttö on kaksinkertaistunut vuodesta 1966 lähtien.

Suomella on hyvät mahdollisuudet edistää luonnonsuojelutyötä yhdessä Venäjän ja venäläisten luonnonsuojelujärjestöjen kanssa. Tätä työtä on esimerkiksi Luonto-Liitossa tehty jonkin verran. Toimiva ja riittävin resurssein hoidettu suojelualueverkosto on monimuotoisen luonnon säilyttämisen perusta yhdessä monimuotoisuuden säilymistä tukevan muun maankäytön kanssa. Esimerkiksi syksyllä 2010 venäläiset luonnonsuojelujärjestöt vetosivat presidentti Tarja Haloseen, jotta Pitkärannan, Sortavalan ja Lahdenpohjan edustan Laatokan luotoja saataisiin suojelun piiriin. Myös suomalaiset ovat tukeneet ja osallistuneet alueen tutkimukseen ja suojeluun vuosien ajan. Hanke nousi ajankohtaiseksi uudestaan, kun Venäjä päätti perustaa alueelle kansallispuiston vuoden 2010 loppuun mennessä. Vuosi lähestyy loppuaan, mutta perustaminen on pahasti kesken.

Suunnitelmat perustaa kansallispuisto Euroopan suurimman järven eli Laatokan pohjoisrannalle alkoivat muotoutua alun perin jo yli 20 vuotta sitten. Valitettavasti kansallispuistosuunnitelmia ei ole saatu päätökseen, vaikka alue kärsii jatkuvasti ihmisen aiheuttamasta muutoksista. Puunkorjuuta on harjoitettu Laatokan rantavyö-

hykkeellä, aluetta rakennetaan ja uutta kaivostointia on suunniteltu aloitettavaksi. Kaikki nämä tekijät yhdessä johtavat siihen, että Laatokan luotojen historian saatossa muotoutuneet mittavat luonto- ja matkailuarvot ollaan menettämässä. Laatokan luotojen kansallispuistoa voidaan pitää Itä-Fennoskandian yhtenä tärkeimpänä luonnonsuojeluhankkeena. Puisto on tärkeä osa Suomen ja Venäjän rajan Fennoskandian vihreää vyöhykettä. Mikäli kansallispuisto saataisiin perustettua vielä tänä vuonna, juhlistaisi se hienosti omalta osaltaan YK:n biodiversiteettivuotta 2010. Samalla yhteisiin luonnonsuojeluhasteisiin vastaaminen lisäisi rajan yli tehtävää yhteistyötä, vahvistaisi kulttuurisuhteita, edistäisi matkailun kehittämistä sekä tietysti koko Fennoskandian ja Barents-alueen ekologisen tasapainon ja biodiversiteetin turvaamista. Luonnonsuojelujärjestöjen mukaan suunnitellun kansallispuiston rannikolle on kuitenkin ilmestynyt kaatopaikkoja, metsänhakkuita ja mökkiasutukseen liittyviä aitoja. Saaret, jotka ovat luonnonsuojelullisesti kaikkein arvokkaimpia, ovat puolestaan kärsineet metsäpaloista ihmisten huolimattoman tulenkäsittelyn seurauksena.

Suomessa kansallispuistoverkosto kattaa yhteensä 35 kansallispuistoa, kun Luoteis-Venäjän kansallispuistoverkostossa on vain 9 kansal-

lispuistoa merkittävästi isommalla alueella. Venäjällä kansallispuistot ovat isompia, mutta niiden harvalukuisuus ja sijainti kaukana asutuskeskuksista tarkoittaa sitä, että kansallispuistoilla ei ole juurikaan lähivirkistysarvoa. Ylipäätään puitteet luonnon virkistyskäytölle ovat Venäjällä alikehittyneitä. Yhä suurempi osa väestöstä myös Venäjällä asuu kaupungeissa. Näin tarve kansallispuistoille, virkistysalueille ja -palveluille tulee tulevaisuudessa lisääntymään merkittävästi. Muutosta parempaan suuntaan on kuitenkin tapahtumassa. Tänä syksynä pääministeri Putin ilmoitti, että Venäjälle tulee 21 uutta kansallispuistoa seuraavan vuosikymmenen aikana.

L e o S t r a n i u s

Kirjoittaja on Luonto-Liiton pääsihteeri.